

Hänvisning

Enligt sändlista

Kontaktperson

Susanne Broman, telefon +358 (0)18 25185
susanne.broman@regeringen.ax

Ärende

Begäran om utlåtande gällande utkast till landskapslag om klientavgifter inom socialvården

I regeringsprogrammet *Tillsammans för Åland* står det att klientavgiftslagen ska förnyas eller revideras för att utjämna och lindra ekonomiska orättvisor i hur avgifter uppbärs på olika omsorgsnivåer.¹

I nuläget tillämpas rikets klientavgiftslag (FFS 1992/734) och klientavgiftsförordning (FFS 1992/912) på Åland genom blankettlagstiftning (landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt landskapsförordning (1995:103) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård).

Ålands landskapsregering tillsatte år 2021 en arbetsgrupp med uppdrag att se över och komma med förslag till ny eller reviderad klientavgiftslag. I arbetsgruppens slutrapport² framgår problemområden med nuvarande klientavgiftslagstiftning samt förslag till arbetsgång för framtagande av ny klientavgiftslagstiftning för Åland. Nuvarande lagstiftning är svår att tillämpa då lagstiftningen tillämpas på Åland endast till den del den berör socialvård, medan rikslagstiftningen gäller både socialvård och hälso- och sjukvård. Dessutom tillämpas rikslagstiftningen på Åland i en äldre version (per 30.6.2021). Rättsläget är osäkert eftersom större ändringar i rikslagstiftningen redan en gång har förhindrats att träda i kraft på Åland genom lagstiftningsåtgärd, och fler ändringar är aktuella i riket från och med 1.1.2023.

Utgående från arbetsgruppens slutrapport utarbetades ett underlag till lagberedningen om framtagande av en landskapslag om klientavgifter inom socialvården. Landskapslagen föreslås träda i kraft 1.1.2023. Förslaget till landskapslag innebär att tillämpningen av rikslagstiftningen upphör. Den föreslagna landskapslagen motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen nuvarande bestämmelser angående klientavgifter inom socialvården.

¹ Regeringsprogram *Tillsammans för Åland*, M 1/2019–2020, s. 9.

² <https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr40-2021-enskild-s2.pdf>

Samtliga bestämmelser om klientavgifter, med vissa innehållsmässiga förändringar, föreslås ingå i landskapslagen. Föreslagna förändringar är följande;

- Beloppet för avgiftstaket föreslås sänkas från 692 euro till 300 euro,
- I stället för folkpensionsindex föreslås det åländska konsumentprisindexet tillämpas vid indexjusteringar,
- Utvidgning av vissa fortlöpande eller årligen återkommande inkomster som utgör grund för avgiften för hemservice, långvarig institutionsvård och långvarig familjevård,
- Möjlighet för kommunen eller kommunalförbundet att ta ut en avgift för oanvänd kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats vid enheter för institutions- och familjevård samt boendeservice inom socialvården,
- Förtydliganden och preciseringar kring kommunens och kommunalförbundets ansvar att ta ut avgift, avgiftsbeslut, fakturor och där tillhörande anvisning om rättelseyrkande,
- Närmare bestämmelser om brott mot banksekretessen samt
- Närmare bestämmelser om avgiftslättnad i förhållande till utkomststödet

Den ändring som kan ha störst ekonomisk betydelse är den föreslagna sänkningen av beloppet för avgiftstaket. Genom brev (**110 S2 101121**) begärde landskapsregeringen år 2021 uppgifter från kommunerna, Oasen boende- och vårdcenter (Oasen) och Kommunernas socialtjänst (KST) gällande ekonomiska konsekvenser av ett sänkt avgiftstak inom socialvården från 692 euro (justerat belopp från och med 1.1.2022) till 300 euro. Samtidigt informerades kommunerna, Oasen och KST om den planerade ändringen.

Kommunerna, Oasen och KST, klient- och patientombudsmannen samt representanter för tredje sektorn ges härmed möjlighet att inkomma med utlåtande gällande utkast till lagförslaget. På grund av tidspress kommer det slutliga lagförslaget inte att sändas på sedvanlig remiss.

Som bilagor till detta brev finns underlag till lagberedningen (lagförslaget) samt ett utkast till landskapslag om klientavgifter inom socialvården. I bifogat underlag till lagberedningen framgår samtliga föreslagna ändringar och dess konsekvenser. Vänligen observera att bilagan med utkast till landskapslag är tänkt att tydliggöra vad bestämmelserna innebär. Den slutliga utformningen av lagens lydelse görs av lagberedningen.

Vi ber er inkomma med era synpunkter senast onsdag 31.8.2022 kl. 16:15 till registraturen, registrator@regeringen.ax. Utlåtanden ska märkas med ÅLR 2022/6332.

Specialsakkunnig

Susanne Broman

BILAGOR	Bilaga 1 - Underlag till lagberedningen för förnyande av klientavgiftslagstiftning Bilaga 2 - Utkast till laglydelse
SÄNDLISTA	De åländska kommunerna, inklusive kommunernas äldreåd (via kommunernas info@adresser) Oasen boende- och vårdcenter k.f. (info@oasen.ax) Kommunernas socialtjänst k.f. (info@kst.ax) Ålands kommunförbund k.f. (info@kommun.ax) Klient- och patientombudsmannen (info@ombudsman.ax) Ålands handikappförbund r.f. (info@handicampen.ax) Rädda Barnen på Åland r.f. (info@raddabarnen.ax) Mariehamns Pensionärsförening r.f. (jarl.danielsson@aland.net) Norra Ålands Pensionärer r.f. (folke.engblom@aland.net)